

פטור לנכה בגין יגיעה אישית

מאי 2012
חוזר מקצועי מספר 43/12

מבחן היגיעה האישית הינו מבחן כמותי ואיכותי. דהיינו, כדי לקבוע האם הכנסת הנישום מהעסק נובעת מיגיעתו האישית - יש לבחון את מכלול הפעילות והמעורבות של הנישום בעסק, ובין היתר לבחון האם הפעולות של הנישום בעסק תרמו לצמיחת הכנסה.

לאחרונה בית המשפט המחוזי (עמ"ה 1179/05) קבע, כי בהתאם להלכת אידר (ע"א 631/79):
"כדי ליהנות מהפטור צריך הנישום להראות יגיעה אישית משלו, דהיינו, פעילות אינדיבידואלית של ממש, שהביאה לצמיחת הכנסה".

בית המשפט דן במקרה בו בעלת קיוסק, שהפעילה אותו במשך שנים רבות - הוכרה כנכה בשיעור 90% לצמיתות - לפיכך, החלה לדווח על הכנסותיה מהעסק. מעורבותה בפעילות הקיוסק הצטמצמה לשעה אחת ביום, ובמקביל העסיקה את בנה כמפעיל הקיוסק במעמד של שכיר.

לטענת פקיד השומה, לאור העובדה שבפועל בנה מפעיל את הקיוסק, הכנסתה לא נבעה מיגיעה אישית שלה בעסק, ועל כן, אינה זכאית לפטור האמור.

בית המשפט קבע, כי במקרה הנדון, לאור העובדות הבאות, מתקיימת דרישת היגיעה האישית, הקבועה בסעיף 9(5)(א) לפקודת מס הכנסה, ועל כן זכאית הנישומה לפטור מכוח הסעיף האמור:

- הנישומה היא בעלת הזיכיון מטעם מפעל הפיס. ככזו המציאה למפעל הפיס ערבות מידי שנה, השתתפה בקורסי הדרכה שערך והתעדכנה בחידושים בהפעלת התחנה.
- הנישומה הייתה מעורבת בכל ההתקשרויות עם הספקים וחתומה על ההסכמים מולם.
- בתקופה הרלבנטית הפקידה את ההכנסות מהעסק בחשבון הבנק שלה ושילמה לספקים מחשבונה באמצעות שיקים בחתימתה - בכך נטלה על עצמה את הסיכויים והסיכונים שבהפעלת העסק.
- כמו כן, בשנים הרלבנטיות פעלה לקיום התחייבויות העסק.

בדבר שאלות נוספות ניתן לפנות לרו"ח יוסי שלם, בטלפון: 03-6382845
yosys@mbt.org.il